

Mörrumsåns dalgång

Id.nr.	KG0004
Län	Blekinge
Naturtyp	Ädellöv-/barr-/blandskog
Värdetraktsbeskrivning upprättad	2021-11-04
Värdetraktsbeskrivning senast reviderad	Ingen revidering gjord

ALLMÄN INFORMATION

Värdetrakten Mörrumsåns dalgång med en landyta på drygt 4 773 hektar omfattar Mörrumsåns dalgång från länsgränsen i norr till E22 i söder (bilaga 1). Brantskogarna i dalgången har sannolikt utvecklats från gamla utmarksbeten.

Traktens skogsbygd präglas både av ett relativt stort ädellövinslag och ett relativt stort graninslag. I trakten bedrivs ett ganska intensivt skogsbruk, under tioårsperioden 2010–2019 förnygringsavverkades totalt drygt 252 hektar (5,3 procent) av värdetraktens landyta (Skogsstyrelsen 2020).

NATURVÄRDEN

I dalgången finns fyra naturreservat, Åmma, Käringahejan, Mörrumsåns dalgång och Hönebygget. Planering pågår av ytterligare tre naturreservat. Vidare finns ett biotopskyddsområde och ett område med naturvårdsavtal. Åmma och Käringahejan, samt delar av Mörrumsåns dalgång ingår i Natura 2000. Dessutom ingår ån i sin helhet i Natura 2000. Större delen av värdekärnorna utgörs av brantskogar med ädellöv och tall (de flesta av nyckelbiotopstypen ädellövnaturskog). Brantskogarna domineras av träslag som ek och bok, men bitvis utgör även lind ett betydande inslag. Området innehåller även strandskogar, svämskogar och lövängsmiljöer. År 2020 innehöll värdetrakten drygt 270 hektar (5,7 procent av landytan) värdekärna för ädellöv, varav 57 procent värdekärna ligger inom formellt skyddad natur (naturreservat, natura 2000 eller biotopskydd). Därutöver fanns samma år även drygt 36 hektar värdekärna för tall inom trakten.

Ett stort antal rödlistade arter har noterats i området, inte minst i samband med naturvärdesinventeringar som gjorts de senaste åren. Av dessa är ett 20-tal svampar och nästan lika många lavar. Viktiga rödlistade arter är bokkantlav, bokvårtlav, almlav, kompakt taggsvamp och druvfingersvamp. Inom Käringahejans naturreservat, på öar med svämlövskog, växer svampen vit stjärnnavling som här har sina enda kända växtplatser i världen.

LANDSKAPSSAMMANHANG

Värdetrakten överlappar till stor del med den limniska värdetrakten "Mörrumsån" (se bilaga 1). Inom värdetrakten är det relativt vanligt med intilliggande skogliga och limniska värdekärnor, vilket skapar särskilt goda förutsättningar för övergångsmiljöer såsom svämlövskogar. Inom värdetrakten som helhet så är konnektiviteten mellan ädellövmiljöer minst utvecklad i de delar av trakten som det är glesare mellan värdekärnor, exempelvis i landskapsavsnitten kring Mörrum, Svängsta och Ebbemåla-Åmma (se bilaga 1).

NUVARANDE MARKANVÄNDNING OCH SKÖTSEL

Större delen av värdekärnorna i branterna har sedan länge utvecklats genom fri dynamik. Ett par av lövängsmiljöerna hävdas genom bete.

EKOSYSTEMTJÄNSTER

Lövskogarna tillhandahåller en mängd olika ekosystemtjänster (där skapandet av livsmiljöer för stort antal arter är grundförutsättningen) bland annat:

- livsmedel (ex. bär, svamp och vilt)
- naturupplevelser
- översvämningsskydd genom trädens vattenupptag och vattenmagasinering
- klimatreglering, både lokalt genom temperaturutjämning och skydd mot vind, och globalt genom lagring av kol i träd och mark
- skadedjursbekämpning (biologisk reglering)
- pollinering för både skogens egna arter och för jordbruks- och trädgårdsgrödor
- markstabilisering

UTMANINGAR

Ett pågående hot är förtätning av skogarna, vilket missgynnar ljus- och värmekrävande arter samtidigt som det försvårar föryngringen av vissa trädslag och därmed också riskerar att bryta kontinuiteten av gamla ädellövträd.

Den pågående askskottsjukan utgör ett betydande hot mot förekomsten av gammal ask, och de naturvärden som är knutna till träden.

HÄNSYNSTAGANDE VID PRÖVNING OCH PLANERING

Det är fördelaktigt om hänsyn till värdetraktens kännetecken och karaktär gällande arter, miljöer och landskap iakttas vid markanvändning och rådgivning. Att områden med samma karaktär ligger tillräckligt nära varandra ger bättre förutsättningar för att de arter som hör till skogliga värdekärnor ska överleva.

FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER

- Föryngring av ask och skapande av nya hamlingsträd
- Åtgärder som gynnar föryngringen av ek, så att inte kontinuiteten av gamla ekar bryts
- Avveckling av inväxande gran i ädellövskogarna, där så är möjligt
- Utveckling av spridningslänkar med naturvärden relevanta för värdetraktens värdekärnor

MARKÄGARSTRUKTUR

I huvudsak privatägd skog. En del skogsmark inom naturreservaten längs ån ägs av staten, medan andra delar är bolagsägda.

REFERENSER, ATT LÄSA MER

Länsstyrelsen Blekinge Län (2003). Blekinges skogar – biologisk mångfald samt urval och skötsel av skogsreservat. Meddelande 2003:1

Länsstyrelsen Blekinge län (2007). Hotade svamparter i Blekinge – sammanställning av fynd t.o.m. 2006. Meddelande 2007:8.

Naturvårdsverket (2020). Nationella Marktäckedata version 1.1. URL

<https://www.naturvardsverket.se/Sa-mar-miljon/Kartor/Nationella-Marktackedata-NMD/Ladda-ned/> [2020-12-15]

Skogsstyrelsen (2020). Utförda avverkningar enligt skillnadsanalys i satellitbilder. URL
<https://www.skogsstyrelsen.se/sjalvservice/karttjanster/geodatatjanster/nerladdning-av-geodata/> [2020-12-10]

BILAGA 1. KARTA ÖVER VÄRDETRAKTEN "MÖRRUMSÅNS DALGÅNG"

